
4

Vragenuur

Vragenuur

Vragen Mohandis

Vragen van het lid Mohandis aan de staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport over **het bericht "Kwart van ouders met lager inkomen doet kind niet op zwemles, olopemde kosten vaak de reden"**.

De voorzitter:

Dan geef ik het woord aan de heer Mohandis van de fractie GroenLinks-Partij van de Arbeid. Hij heeft een vraag aan staatssecretaris Karremans.

U kunt gaan zitten, zeg ik tegen de staatssecretaris. U bent nieuw, dat weet ik. Als u wilt staan, mag dat ook hoor. Dat kan allemaal bij ons. Er is een lid van de SP dat heel graag wil dat wij allemaal gaan staan.

De heer Mohandis.

De heer **Mohandis** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter, dank u wel. Ook vanuit onze kant een welkom aan de nieuwe staatssecretaris op deze portefeuille. Het is ook leuk om weer alle collega's te zien en alle mensen die dit debat volgen. Van harte welkom.

Voorzitter. Een mooi reces, maar het slechtste nieuws dat ikzelf moest lezen met betrekking tot de portefeuille die ik heb, was dat het aantal verdrinkingen in Nederland weer toeneemt, als je het afzet tegen de afgelopen jaren. Slecht was ook het nieuws dat het aantal kinderen zonder zwemdiploma toeneemt, omdat ouders het gewoon niet meer kunnen betalen. De gemiddelde prijs van een zwemles neemt alleen maar toe.

De Kamer heeft hierover eerder dit jaar al de noodklok geluid, zeg ik maar even in mijn eigen woorden. We hebben bij het kabinet ook bepleit dat we graag een trendbreuk zien en heel concrete voorstellen. Neem bijvoorbeeld de betaalbaarheid van zwemlessen. De prijs komt steeds meer in de buurt van €20 per kind per les. Dat zijn enorme bedragen. De groep die afhaakt, dat zijn niet de lagere inkomens, want daar zijn vaak wel regelingen voor, al worden die niet altijd gevonden. De groep die afhaakt, valt juist vaak buiten alle regelingen en verdient minder dan modaal. Dat zijn gewone salarissen.

Ik vraag mij af of wij dat toestaan als politiek, of wij blijven toekijken als toeschouwer, of dat wij vinden dat wij hier als Kamer met elkaar moeten kijken hoe we die trend kunnen keren. Hoe zorgen we ervoor dat de zwembaden in publieke handen blijven? Hoe kunnen we aan de bal blijven om het tarief voor een zwemles te bepalen? Als wij echt willen dat het zwemonderwijs weer in publieke handen komt, dan vraagt dat een trendbreuk en concrete actie.

Wij zijn heel erg benieuwd hoe de staatssecretaris met deze portefeuille daarmee serieus aan de slag gaat. Hij moet niet langs de zijlijn blijven staan en dit aanschouwen. Dan zou

hij ook een andere Kamer treffen, want dit is gewoon een nationaal vraagstuk. Ik ben heel benieuwd hoe de staatssecretaris hiernaar kijkt.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Karremans:**

Dank, voorzitter. Je hebt geen knopje hier, begrijp ik. Het gaat vanzelf lopen.

De voorzitter:

U staat altijd aan bij ons!

Staatssecretaris **Karremans:**

Ja, dat idee heb ik inderdaad al twee maanden lang.

Voorzitter, dank. Het is mooi om hier te zijn en dank voor de vragen, want de heer Mohandis snijdt dit onderwerp terecht aan. Het toeval wil dat ik vanochtend nog tegen mijn vrouw zei: wij moeten onze dochter gaan inschrijven voor zwemles. Toen wist ik nog niet dat ik hier zou staan, maar dat is natuurlijk op zichzelf wel logisch, omdat het inderdaad een zorgwekkende trend is.

We hebben te maken met steeds meer jonge mensen, kinderen, die geen zwemdiploma halen en kosten spelen daarbij absoluut een rol. Dat is natuurlijk niet altijd zo, maar de kosten spelen hierin nu eenmaal gewoon een rol. Dat heb ik als wethouder in Rotterdam ook gezien, een van de armste gemeenten van Nederland. Daar hebben we regelingen voor, maar wij zagen daar ook dat niet iedereen die regelingen weet te vinden. Dat zal ongetwijfeld ook het geval zijn in andere gemeenten. Regelingen zijn niet altijd even duidelijk geformuleerd en dan is het ook niet altijd even makkelijk om daar een beroep op te doen.

Waar de heer Mohandis het had over de middeninkomens, wat ik vanuit mijn partijpolitieke achtergrond waardeer, wil ik het toch ook expliciet over de lagere inkomens hebben. Die worden namelijk niet altijd bediend met bestaande regelingen. Die regelingen zijn er wel, maar men weet de weg ernaartoe niet altijd te vinden. Ik denk dat daar een taak ligt voor de overheid.

Wat ik daar concreet aan wil doen, is in eerste instantie een heel duidelijke analyse verkrijgen. De heer Mohandis heeft daar in het verleden ook al naar gevraagd. Wij zijn nu op het ministerie bezig met die analyse en kijken hoe die regelingen in elkaar zitten. Welke gemeenten doen het nu wel en welke gemeenten doen het niet? Hoe zit het met de bekendheid en het gebruik van die regelingen? Ik denk dat dat een hele goede eerste stap is om te zetten voordat we naar de oplossing gaan. Je begint natuurlijk met een probleem. Over het probleem zijn we het echt eens; dat wil ik onderstrepen. Vervolgens moeten we een hele duidelijke analyse hebben van waar het probleem zit, om dat probleem vervolgens te kunnen oplossen. Maar dat het probleem opgelost dient te worden, daarover ben ik het honderd procent met de heer Mohandis eens.

De heer **Mohandis** (GroenLinks-PvdA):

Fijn dat de analyse wordt gedeeld. Dat worden mooie tijden. De begroting voor Sport gaan we ook een keer meemaken dit jaar. Ook daar zullen we weer stilstaan bij wat we als Kamer hebben besloten en hoe het daar nu mee staat. Heel concreet is de vraag hoe we ervoor zorgen dat u een handremprocedure krijgt voor als een zwembad dreigt om te vallen. We zien nu dat er geen eindverantwoordelijke in het spel is en het gemiddelde aantal vierkante meters zwemwater afneemt. Heel concreet ben ik dus benieuwd of u daarop doorgaat. Als u het met mij eens bent dat alle lagere inkomensgroepen erin moeten worden voorzien, dan moeten we vanaf vandaag uitsluiten dat er gemeenten zijn die in hun armoederegelingen geen zwemlessen aanbieden voor een A-diploma. Niet alle gemeenten in Nederland bieden die aan. Volgens mij is dat een quick win waar u heel snel mee aan de slag kan. Volgens mij ligt daar ook een motie aan ten grondslag, dus ik zou zeggen: aan de slag op dat punt!

Tot slot is het ook zoeken naar een manier om te zorgen dat Rijk, gemeenten, onderwijs en andere maatschappelijke partijen er samen voor zorgen dat we iedereen bereiken, alle kinderen, jong en oud. Ook dat laatste is niet onbelangrijk: oude mensen. Maar ook mensen met een beperking en iedereen die toegankelijkheidsproblemen ervaart, moeten we bereiken. De trend zullen we moeten keren. Het is ook belangrijk dat er aanbod is voor ouderen, want er is veel schaamte of onwetendheid om het taboe omtrent het op latere leeftijd behalen van een diploma te doorbreken. Ik heb zelf afgelopen zomer ervaren hoe fijn het is om gewoon veilig in het diepe te springen met mijn eigen kinderen, ongeacht het feit dat ik dat pas op 38-jarige leeftijd kon.

Ik zou dus willen zeggen: er ligt echt genoeg. Samen met de heer Van Nispen, mevrouw Van Dijk en andere collega's zijn er genoeg moties ingediend. Ik hoop echt dat we in november bij de begroting een stap verder zijn en niet blijven hangen in een gedeelde analyse.

Staatssecretaris **Karremans**:

Daar ben ik het deels zeker mee eens. Over de analyse is natuurlijk al het een en ander gezegd; daar zijn we nu echt in aan het duiken. Dan gaat het over de vraag in hoeverre de regelingen verbeterd kunnen worden. Daar zit echt verbetering in; daar ben ik van overtuigd. Daar zijn we dus mee bezig. We zijn ook bezig — daar had de heer Mohandis het ook even over — met de financiële positie van zwembaden, vooral in de regio. Hoe staat het daar nou mee? We doen dat ook bij bijvoorbeeld ggz-instellingen en jeugdzorg-instellingen. We willen gewoon weten hoe het zit met de financiële positie van zwembaden. We zijn naar aanleiding van een motie natuurlijk ook bezig met het uitwerken van scenario's voor schoolzwemmen. Ik verwacht begin volgend jaar met die scenario's te komen. Dan kan de Kamer een keuze maken over hoe zij daarmee verder wil. Ik zeg er wel bij dat dat waarschijnlijk geld zal kosten. Dat moet dus ergens anders gehaald worden. Kijk, alles kan, maar alles kost ook geld. Maar natuurlijk wil je wel even weten wat de mogelijkheden zijn. Die zijn we nu aan het uitzoeken. Ik weet niet of we daar in november al aan toekomen, maar er wordt hard gewerkt om dat allemaal in kaart te brengen.

De **voorzitter**:

U heeft nog zes seconden, meneer Mohandis.

De heer **Mohandis** (GroenLinks-PvdA):

Ik zie uit naar de concrete voorstellen. Ik hoop echt dat deze Kamer, die in februari van dit jaar welwillend was, dat de komende tijd blijft. Wij zullen u daaraan houden, en het kabinet zeker.

De heer **Van Nispen** (SP):

In een waterrijk land is het letterlijk van levensbelang dat alle kinderen leren zwemmen, niet alleen de kinderen van de ouders die het makkelijk of moeilijk kunnen betalen, maar echt alle kinderen. Want anders worden de klassenverschillen nog groter, juist op een terrein als zwemveiligheid. Ik hoop dat de staatssecretaris deelt dat dat niet kan en dat we daar iets tegen moeten doen. In dat kader heb ik voor hem de volgende vraag: is hij bereid in ieder geval af te zien van de btw-verhoging op onder andere sport? Die leidt namelijk tot nog duurdere zwemlessen. Ik moedig de staatssecretaris ook aan om de voorstellen die wij al gedaan hebben om dit collectief te organiseren, echt over te nemen. We weten al wat het kost. Dat hoeft niet uitgezocht te worden. Dat is al in kaart gebracht. Het is een kwestie van anders financieren, niet zozeer van meer financieren.

Staatssecretaris **Karremans**:

Dank voor de vraag. Ik denk dat het hele goede vragen zijn over de klassenongelijkheid die kan ontstaan op het moment dat de dochter van een staatssecretaris wel op zwemles kan en de dochter van een bijstandsmoeder die een paar straten verderop woont niet. Dat is natuurlijk oneerlijk. Ik snap dat je dat wil voorkomen. Tegelijkertijd is het natuurlijk ook een verantwoordelijkheid voor de ouders. Dat onderkennen wij natuurlijk met z'n allen. Maar ik geloof dat elke ouder zijn of haar verantwoordelijkheid wil nemen om zijn of haar kind goed te laten zwemmen. Je krijgt natuurlijk — dat snap ik ook heel goed — snel te maken met schaamte als je niet de zwemles voor je kind kan betalen, terwijl iedereen in de klas wel op zwemles kan. Dat wil je voorkomen. Laat dat helder zijn. Ik zeg er wel bij: dat begint natuurlijk bij de ouder. We hebben natuurlijk ook regelingen om hen daarbij te helpen.

Aan de btw-verhoging op sport wordt nu gewerkt door de staatssecretaris van Financiën. Dat zit in zijn portefeuille. Hij is verantwoordelijk voor de uitwerking daarvan. Dat is een afspraak uit het hoofdlijnenakkoord. Ik zeg er wel bij dat voor de grootste groep zwembaden in Nederland die btw-verhoging niet geldt, omdat er überhaupt geen btw op zwemkaartjes zit; gelukkig, zeg ik er dan maar even bij. De uitwerking van die maatregel zit bij mijn collega Idsinga. Die zal natuurlijk aan de Kamer de plannen daarvoor presenteren.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Dat zo'n beetje een kwart van de ouders in Nederland aan geeft van zwemles voor hun kinderen af te zien omdat ze het niet kunnen betalen, en dat van de ouders met een iets lager inkomen ook bijna een kwart zegt de zwemlessen zelfs te hebben stopgezet vanwege de hoge kosten, zijn in een land als Nederland echt schandalige constatering, ook gezien het feit dat het aantal diploma's onder kinderen in de afgelopen jaren al aan het dalen is. Ik merk bij de

staatssecretaris te weinig urgentiegevoel om dit aan te pakken, want ik hoor hem zeggen dat we een analyse gaan doen en dat we begin volgend jaar gaan kijken op welke manier we schoolzwemmen eventueel zouden kunnen invoeren. Ik zou graag van de staatssecretaris willen weten of hij die analyse op de kortst mogelijke termijn gaat afronden, wanneer, en of hij dan ook met concrete maatregelen komt. Hoe gaan we ervoor zorgen dat die regelingen bekender zijn bij ouders? Hoe gaan we ervoor zorgen dat gemeenten die ze op dit moment niet aanbieden, dat binnen een maand of twee maanden wel gaan doen? Ik vraag meer urgentie aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Karremans:

Als de heer Van Baarle meer urgentie vraagt, kan hij die krijgen, want die is er altijd al geweest. Laat daar geen twijfel over bestaan. Nu is het zo dat ik natuurlijk geen magische knop heb waarmee je die trend in één keer kan keren, maar er zijn wel maatregelen die we kunnen nemen. Ik denk dat het heel belangrijk is dat je, voordat je aan een oplossing gaat werken, weet waar je het over hebt en dat je heel goed snapt wat het probleem is. Dat hebben we natuurlijk in het verleden ook gezien. Daarom vind ik het belangrijk om heel goed die analyse te doen. Dat doen we zo snel mogelijk. Daar kan ik volop ja tegen zeggen. Vervolgens werken we uiteraard zo snel mogelijk aan een oplossing, want ik deel de analyse en de urgentie compleet. Het is absoluut onwenselijk dat zo veel kinderen inmiddels zonder zwemdiploma zitten. We doen het vergeleken met andere Europese landen goed, maar als je kijkt naar Nederland en de trend, dan zie je dat sinds 2018 het aantal kinderen zonder een of meer zwemdiploma's is verdubbeld. Dat vind ik niet acceptabel.

De heer Van Baarle (DENK):

Deze staatssecretaris en ik komen toevallig allebei uit Rotterdam. Verder kennen we elkaar natuurlijk helemaal niet. Deze staatssecretaris kent dan ook de cijfers uit Rotterdam. We weten dat bijvoorbeeld in Rotterdam-Zuid, waar ik vandaan kom, het aantal zwemdiploma's onder kinderen zo'n beetje de helft lager ligt dan het landelijk gemiddelde. De verschrikkelijke dingen die we zien, is dat kinderen, omdat ze niet kunnen zwemmen, verdrinken. De staatssecretaris heeft het over "zo spoedig mogelijk". Ik zou hem willen vragen: kan hij daar een datum bij geven? Kan hij op z'n minst zeggen: wij hebben die analyse binnen een maand afgerond en wij komen dan ook met de eerste concrete verbetermaatregelen om de bekendheid van de regelingen te vergroten, om iets te doen? Er is meer urgentie nodig dan alleen "zo spoedig mogelijk".

Staatssecretaris Karremans:

"Zo snel mogelijk" betekent "zo snel mogelijk", dus waar we kunnen, doen we dat natuurlijk, en waar ik kan versnellen, doe ik dat ook. De heer Van Baarle moet zich natuurlijk wel voorstellen dat wij al die gemeenten langs moeten, want het zijn allemaal gemeentelijke regelingen. Er zijn nogal wat gemeenten. Dat kost veel werk. Er is niet één gemeente; er zijn er heel veel. Buiten Rotterdam — wij kennen elkaar inderdaad uit Rotterdam — zijn er heel veel gemeenten met dergelijke regelingen. Die zijn we onder de loep aan het nemen; tenminste, dat doet het Mulier Instituut. Dat kost nou eenmaal tijd. Daar ga ik gewoon eerlijk over zijn. Ik ga nu niet, om de vraag maar snel en makkelijk te

kunnen beantwoorden, zeggen: volgende maand ligt het op de mat. Dat is niet zo. Ik wil het goed doen. Dat vind ik heel belangrijk. Dit is namelijk een meerjarige trend. Dit is al langer aan de hand. Die trend moeten we keren, maar daarvoor heb je goede oplossingen nodig. De Kamer heeft er niks aan als ik stoer zeg dat het zo snel mogelijk wordt afgerond, maar er vervolgens maar een halve analyse ligt. Die analyse wil ik dus goed doen. Maar ik deel de urgentie.

Over Rotterdam-Zuid gesproken: ik heb twee weken geleden nog contact hierover gehad met de verantwoordelijke wethouder. Die kent de heer Van Baarle ook goed. Die geeft bijvoorbeeld aan dat in regelingen heel vaak de zwemlessen wel worden vergoed, maar de diplomakosten niet. Dat weerhoudt mensen ook. Het zal in elke gemeente verschillend zijn, want elke gemeente is natuurlijk verschillend, ook qua samenstelling. Je zal dus waarschijnlijk niet te maken hebben met een generieke maatregel. Je moet per gemeente, per geval en per probleem kijken wat je eraan kunt doen. Dat is hoe ik erin sta. Dat probleem moet worden opgelost.

Mevrouw Van den Hil (VVD):

Ik kom uit een waterrijke provincie, dus ik ben blij dat de staatssecretaris er hard achteraan gaat. Maar er zijn natuurlijk wel zaken die nu al bekend zijn; daar hoeft je geen analyse op los te laten. Er is een jeugdsportfonds en er zijn andere regelingen. Kan er niet al worden begonnen met die weer een beetje voor het voetlicht brengen? Dan kun je vooruitlopen op een analyse van zaken die er al zijn. Ik denk altijd: pak laaghangend fruit als eerste. Als we daarmee beginnen, lopen we volgens mij al vooruit op een verdere analyse. Is de staatssecretaris daartoe bereid?

Staatssecretaris Karremans:

Waar ik vandaag actie kan ondernemen, kan ik vandaag actie ondernemen. Alle honderdduizenden mensen die naar de livestream van dit mondelinge vragenuur kijken, hebben het jeugdsportfonds al een paar keer voorbij horen komen. Ik hoop dat dit ook weer bijdraagt aan de naamsbekendheid. Maar de eerlijkheid gebiedt natuurlijk te zeggen dat je, als je de bekendheid wil vergroten, mensen daarmee in aanraking wil laten komen op het moment waarop ze zich gaan inschrijven voor zwemles. Ik heb net nog even op een aantal websites van gemeenten gekeken om te zien wat de prijzen nu zijn en hoe dit buiten Rotterdam geregeld is. Heel vaak staat er onder de tarievenkaart niet gelijk benoemd dat je een aanvraag kunt doen als je het niet kunt betalen. Daarvoor moet je dan een heel stuk doorscrollen. Dit soort simpele oplossingen kunnen helpen. Waar ik dit soort dingen morgen al kan doen en waar ik wethouders daarop kan wijzen, doe ik dat. Maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dit een ingewikkeld probleem is. Het is niet zo makkelijk in kaart te brengen, laat staan op te lossen. Tegelijkertijd moeten die oplossingen plaatsvinden bij de gemeenten. Ik heb namelijk niet het geld om dit te doen. Ik ben het dus eens met de oproep van mevrouw Van den Hil; ik ga daarmee aan de slag. Maar ik hecht wel aan een degelijke probleemanalyse om dit probleem flink mee aan te pakken.

De voorzitter:

Heel goed. Tot zover dit vragenuurtje. Dank aan de staatssecretaris. Zijn microfoon heb ik inmiddels uitgezet. Ik

schors enkele minuten. Daarna gaan we beginnen met de regeling van werkzaamheden.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.